

En FSKC publikation • Arbetspapper 1/2017

VÅR VERKSAMHET 2016

Vår verksamhet 2016

FSKC Arbetspapper 1/2017

Ombrytning: Gerd Strandberg-Andersson

Ab Det finlandssvenska kompetenscentret inom det sociala området (FSKC)

Publikationen finns som PDF på FSKC:s webbplats www.fskc.fi

Helsingfors 2017

ISBN 978-952-7078-21-1 (PDF)

Innehåll

1	Allmän översikt	8
2	Verksamhetsområdenas utveckling	12
3	Bedömning av verksamhetens framtida utveckling	16
4	Projektverksamhet	20
4.1	DelSam IV	21
4.2	KASTE-projektet Glädje i föräldraskapet	22
4.3	LAPE-programmet, spetsprojektet för utveckling av barn- och familjetjänster	26
5	Seminarier och tillställningar	28
6	Publikationer	32
7	Resurser	36

1 Allmän översikt

Den gemensamma kunskapsbildningen mellan praktiker, utvecklare, forskare och utbildare är en central utgångspunkt för FSKC:s arbete. FSKC stöder och stimulerar nyskapande former för utveckling och är mån om att föra en dialog med personal inom olika sektorer och i olika regioner inom Svenskfinland.

FSKC:s femtonde verksamhetsår präglades av dels avslutning av vissa mångåriga, egna utvecklingsprojekt och dels utarbetande av ny strategi och planerings samt förberedelser inför nya uppdrag på nya arenor. Under de senaste åren har bolagets fokus fördelats till intensiva och hyfsat långvariga utvecklingsuppdrag som bedrivits i egen regi. Dessutom har bolaget, och de andra kompetenscentren, under de senaste åren fått arbeta för tryggheten av grundfinansieringen, dvs statsstödet och som ett praktiskt utfall av problembilden med statsstödet har bolagets verksamhet också fördelats till utförande av uppdrag, utredningar och en del konsulteringar.

Arbetet med FSKC:s nya strategi inleddes på våren genom förberedelser på byrån och arbetet fortsatte på hösten med en strategidag och genom procesering av ärendet i styrelsens arbetsutskott. Det intensiva arbetet resulterade i en ny strategi som godkändes av styrelsen i januari 2017. I samband med utarbetande av den nya strategin fördelade bolaget under hösten också resurser till att bereda jordmänen för den nya strategins omsättning till verksamhet sålunda att man mobiliserade ett flertal ansökningar om finansiering av ny verksamhet och man knöt nya samarbetskontakter till t.ex. regeringens spetsprojekt.

DelSam IV-projektet, och därmed DelSam-projekthelheten, fortgick längs med hela året sålunda att under våren bedrevs projektverksamhet och under hösten låg fokus på projektets avslutande och uppsättande av agenda för spridning av projektresultaten. DelSam IV-projektets övergripande målsättning var att effektivisera stödet till ungdomar, som är eller är i risk att marginaliseras, så att den ungas individuella utveckling till aktiva, välmående medborgare kan stödjas på ett ändamålsenligt sätt. Under DelSam IV sattes speciellt fokus på att ha med ungdomarna i projektet, inte enbart fråga och samtala med dem utan att ha dem aktivt med i utvecklingsarbetet. Delaktighet är en viktig, men utmanande del och inom projektet har nya metoder testats för att utvidga och fördjupa innebörden i delaktigheten. Projektet genomfördes i Nyland och Österbotten. FSKC deltog också som en aktiv part och utförare av det sista KAS-

TE-projektet i Södra-Finlands KASTE-område. Inom "Iloa vanhemmuuteen - Glädje i föräldraskapet" var FSKC:s uppgift att fortsätta med uppdraget att implementera den s.k. SABIR-modellen (systemiskt arbete för barn i riskzonen) i och för Hangö stad. Under året fick bolaget en aning större roll i Kansa-koulu-projektet. Projektet, som är gemensamt för alla kompetenscenter, har som uppgift att stödja verkställigheten av lagen om klienthandlingar inom socialvården. Bolaget ordande med information om projektet på svenska i form av tillställningar och infobrev.

Bolaget riktade vidare ett strategiskt fokus mot regeringens sk. spetsprojekt. Speciellt aktivt var FSKC i förhållande till LAPE dvs programmet för utveckling av barn- och familjetjänster och programmet för hur hemvård för äldre utvecklas och närståendevården för alla ålderskategorier förbättras. FSKC hade möjligheten att delta aktivt i LAPE-programmets styrgrupp och andra beredningsorgan och –uppgifter samt speciellt i förberedelserna för ansökningarna för landskapens framtida pilotprojekt. För LAPE-programmet utförde FSKC dessutom en konsekvensbedömning och kartläggning över den svenskspråkiga barn- och familjeservicen. Till äldreomsorgens spetsprojekts pilotprojekt fick FSKC ingen roll, eftersom ingen landskapsplan på bolaget verksamhetsområde beviljades medel.

FSKC:s satsade på hösten på en till innehållet omfattande seminarieserie om relationer mellan unga och professionella som jobbar inom det sociala området eller bildningsarbete med barn, unga och unga vuxna. Som föreläsarna fungerade bl.a. doktorer från Mathilda Wrede-institutet och i workshoparna arbetade man med spelens värld och de metoder som scenkonsten kan bidra med för relationsarbetet. Projektet DelSam bjöd också på en aktiv seminarieverksamhet med tillställningar både i Nyland och Österbotten. Det årliga och traditionella Mathilda Wrede-seminariet hade fokus på brukaren och BIKVA-modellen. De öppna FORUM FSKC tillställningarna ordnas tre gånger under året i samband med FSKC:s referensgruppsmöten. På agendan fanns Marthilda Wrede-institutets strategi, Camilla Granholms avhandling och ett FORUM som genomfördes i samarbete med DelSam-projektet.

FSKC:s bidrag och arbete inom ramen för Mathilda Wrede-institutet kretsade kring några huvudhelheter. I fokus var stödet till och samarbetet med de två forskarsocialarbetarna som på agendan hade bl.a. forskning och uppdrag med anknytning till serviceformer för unga och unga vuxna med mångtydiga behov av stöd och service. Vidare var kunskapsproduktionen i fokus när forskningsserien breddades med fem nya publikationer. Och dessutom och parallellt med FSKC:s egna strategiarbete inleddes arbete

för att uppdatera och förnya institutets strategi. FSKC var fortsatt engagerad med Västmanlandsregionens undervisnings- och forskningsklinik inom det sociala området genom att sköta om för sin del koordineringsuppdraget för kliniken och dess styrgrupp.

Kommunikations- och informationsverksamheten har bolaget bedrivit med hjälp av infobrevet som utkommit regelbundet och elva gånger under året. Brevet har över 600 prenumeranter och brevet layout förnyades under året. Med hjälp av veckovisa uppdateringar i de sociala medierna har än fler människor kunnat nås. FSKC har under året publicerat och färdigställt fem titlar i Mathilda Wrede-institutets forskningsserie och ett arbetspapper. Också FSKC:s och institutets publikationer fick en ny layout.

FSKC var fortsatt representerat och aktiv i kompetenscenterdelegationen och delegationens arbetsutskott, kompetenscenterchefsnätverket, kompetenscenternätverket för allmänplanerare samt i landskapsreformsarbetsgruppen i Österbotten.

Dessutom har FSKC fortsatt med att offerera och organisera föreläsningar som baserar sig på bolagets och Mathilda Wrede-institutets tidigare forsknings- och utvecklingsverksamhet. FSKC har under året också erbjudit handledning som stöd till två projekt och de anställda. Den juridiska konsultationen för utlåtanden och råd om vilka normer som skall tillämpas i enskilda frågor har fortsatt som avgiftsfri service för aktieägarna.

2 Verksamhetsområdenas utveckling

Som redan ovan i den allmänna översikten antytts, var året 2016 för FSKC och bolagets verksamhet ett år som betecknades av dels avslutning av längre och egna utvecklingsprocesser och dels av planering och förberedelser för ny strategi och ny verksamhet. Det strategiska arbetet och planeringen för den framtida verksamheten utfördes under ytterst ansträngande och utmanande omständigheter. För det första aviserades igen en nedskärning av statsstödet inför året 2017 och för det andra fick FSKC och de andra kompetenscentren ständigt spegla sina egna strategiska agendor mot regeringens förslag och planer om vård- och landskapsreformen. FSKC:s egna strategiprocess kan betecknas som lyckad, eftersom arbetet gav resultat och utdelning i form av att strategin kunde färdigställas i tid och innehållet torde vara mer än relevant med beaktande av dessutom den exceptionellt svårtolkade bilden av framtidens verksamhetsmiljö. Dessutom lyckades bolaget via processen aktivera och engagera nätverken till arbetet och därmed blev också processen nyttig för långt fler än bara FSKC. Vid årsskiftet stod det klart att statsstödet för följande verksamhetsår kunde återställas. Kompetenscentrens gemensamma och mycket arbetsdryga påverkansarbetet hade igen burit frukt. Lagförslaget för vård- och landskapsreformen gav inte konkreta svar på kompetenscentrens framtid generellt men FSKC:s arbete för att få med stipuleringar i lagen om ett nationellt utvecklingsuppdrag på svenska fick gehör.

Parallellt med själva strategiarbete bereddes jordmånen för den framtida verksamheten med arbete och satsningar på ett flertal punkter. Under hela året var FSKC speciellt aktivt i förhållande till två av regeringens spetsprojekt. Resultatet av aktiviteterna var det att FSKC etablerade en ställning och roll i LAPE-programmets nationella styrgrupp och andra arbetsgrupper och nätverk ett viktigt förtroendekapital kunde sålunda byggas upp. FSKC säkrade dessutom en roll som samarbetspart i fyra LAPE-landskapsplaner. Arbetet med landskapsplanerna var omfattande och ställde stora krav på hantering och förståelse av de specifika förhållandena och behoven i de olika landskapen. Dessutom fick FSKC bidra med att omsätta all sakkunskap man tidigare mobiliserat om service för barn, unga och familjer till planerarbetet och spegla detta mot det krav som LAPE-programmet i sin tur förutsatte. FSKC satsade vidare mycket på att generera andra ansökningar för framtida uppdrag och arbete. Dessa ansökningars agendor tar avstamp i praxisarbete och reformarbete som stöd för FSKC:s målgrupp praktiker, professionella och deras förmän och chefer.

FSKC:s i egen regi bedrivna längre projektverksamhet avslutades under år 2016. Sedan 2012 har FSKC erhållit statsstöd från undervisnings- och kulturministeriet för projektverksamheten DelSam – delaktig i samhället. DelSam-helheten har sålunda varit i produktion nästan oavbrutet över fyra år och utgör därmed FSKC:s till omfattningen största enhetliga och mest långvariga projektsatsning. Bolaget har med projektet lyckats genomföra praktisk utvecklingsverksamhet i de verksamhetsmiljöer som projektet arbetat i och tillsammans med. Vidare har man lyckats med att jobba direkt och intensivt med såväl professionella som de unga och på dessa sätt upprätthållit och förädlat kontakten och samverkan med praktiken. En ytterst viktig dimension för bolaget och bolagets uppgift har också varit det att man lyckats med att generera och skapa en omfattande kunskapsproduktion och växelverkan mellan bolaget, projektaktörerna och forskare samt studeranden. Satsningen har dessutom möjliggjort som ett konkret resultat av det utförda utvecklingsarbete att bolaget kan presentera för fortsatt arbete och omsättning en rad av verktyg för delaktighetsfrämjande verksamhet. För FSKC har det slutligen varit av vikt att bolaget har kunnat arbeta regionalt både i Nyland och Österbotten. Det andra längre och egna projektet utfördes med Hangö stad och i samarbete med Södra-Finlands KASTE-område och –projekt. I den avslutande fasen var SABIR-modellens implementering huvudmålet för uppdraget. Genom samarbetet dels med staden och dels med de andra KASTE-aktörerna fick bolaget en unik möjlighet att intensivt och under en längre tid bedriva ett fokuserat utvecklingsarbete vars målsättning var att dels producera nya mångprofessionella arbetsmodeller och dels omsätta tidigare utvecklingsarbete till verksamhet som är lämpligt både i tid och rum med tanke på uppdragivarens verksamhetsmiljö. För FSKC står denna satsning sålunda som både en god referens som för en nyttig erfarenhet. Kansa-koulu-projektet aktiverades för FSKC:s del en aning jämfört med tidigare år. De mer omfattande aktiviteterna kommer dock att se dagsljus först under år 2017. En utmaning för detta projekts del är att resursera rätt mängd arbete som krävs för att producera material och information med en god svenska. En annan utmaning är hur väl projektet lyckas nå ut till de svenskspråkiga professionella då den finska verksamheten löper parallellt eller mer framtungt i förhållande till den svenska.

FSKC:s och Mathilda Wrede-institutets arbete för kunskapsproduktion och spridning av kunskap tog många steg framåt under året. Inom de projekt som ovan beskrevs har aktiviteten på denna front varit stor och mångsidig. Genom institutet har en sålunda skådad volym av avhandlingar och rapporter publicerats. FSKC:s har sålunda nu kunnat uppmärksamma och ge synlighet för många processer och uppdrag som varit

i produktion under en längre tid och tidigare. Spridningen av forskningsresultaten och aktiveringen av växelverkan mellan forskningen och praktiken har också fått utrymme och en rätt tydlig agenda. FSKC:s lyckades säkra en gedigen finansieringen för relationsseminariet som gav utdelning för denna helhet. Via FORUM FSKC var det också möjligt att omsätta denna uppgift till konkreta aktiviteter. Erfarenheten är den att forskningsresultaten och speciellt det resultat som via denna verksamhet lyfts fram har en efterfrågan och sålunda en relevans för såväl utvecklingsarbete som det praktiska arbetet. Uppslutningen vid dessa tillställningar har varit tillfredsställande och aktiviteten och interaktionen under och efter tillfällena har varit positiv och engagerande. Dessutom har FSKC och Mathilda Wrede-institutet kunnat sammankoppla utvecklingsagendan för projekten och forskarsocialarbetarnas intressen till en fruktbar och praktisk samverkan kring målgruppen unga och unga vuxna. Praxisarenakonceptet har tyvärr inte varit möjligt att utveckla enligt de målsättningar som ställdes upp. Arbetet har inte kunnat föras framåt eftersom omprioriteringar i arbetsbilder har varit av nöden att genomföra. Till den delen – via praxisarenan - har det sålunda inte varit möjligt att vidareutveckla interaktionen mellan praktik och forskning. FSKC:s engagemang för Vasaregionens undervisnings- och forskningsklinik inom det sociala området har varit relativt sparsamt eftersom det inte har varit möjligt att säkra en grundfinansiering för klinikens verksamhet trots höga regionala ambitioner.

Överlag kan man konstatera att FSKC:s arbete under året 2016 ytterligare fokuserats på samarbete och interaktion med vissa nyckelaktörer och mer fokuserade helheter. Detta betyder att bolaget har både valt att inte delta i så många och allehanda nätverk och också tvingats göra det. Bolaget har medvetet gått inför att fokusera på verksamhet som dels bär över en längre tid och som dels är i harmoni med den miljö och behov som uppstår via alla de reformer som är förestående. Det egna strategiarbetet och den ansträngda ekonomin har också tvingat fram ett tydligare och till vissa delar snävare interaktionsfokus.

3 Bedömning av verksamhetens framtida utveckling

FSKC:s nya strategi anger taktstegen för verksamhetens och verksamhetens utveckling. Såväl det nationella struktur- som substansreformerna inverkar också på hur verksamheten formar sig och vilka verksamhetsförutsättningarna är både de facto och de jure. Enligt bolagets strategi, som är ikraft tills vidare, ligger fokus för verksamheten på främjande, utveckling och implementering av reform- och utvecklingsarbete för social- och hälsovård. De satsningar och förberedelser som redan nu gjorts utgår från denna agenda. I skrivandet stund finns det dessutom hyfsat goda utsikter för att FSKC och de andra kompetenscentren kan generera en efterfrågan på dylikt arbete. FSKC har beställning på insatser i LAPE-programmet, Kansa-koulu-projektet och också andra uppdrag av nationell tyngd är under planering. FSKC och de andra kompetenscentren har en längre tid arbetat för att uppdragen skall ha en nationell tyngd och en gedigen beställningsagenda och detta mål har sålunda åtminstone delvis uppfyllts i sak. Det som är utmanande i sammanhanget är det att man ännu får argumentera för att också en rättvis kompensation för denna typ av uppdrag säkerställs. FSKC har och kommer även i fortsättningen att satsa på sin egen utvecklings- och kunskapsproduktionsagenda. Ansökningar och initiativ har gjorts och kommer att göras. Med säkerhet blir det än mer aktuellt att nå nya finansieringskällor och nya samarbetsparter.

Tryggandet av kompetenscentrens grundfinansiering kommer utan tvivel att vara högt på agendan för samtliga kompetenscenter under de närmaste åren. Vi kommer att få vänja oss vid att frågan är aktuell från år till år pga statens budgeteringspraxis. Kompetenscentren har lyckats med att förklara konsekvenserna för vad som händer om statsstödet sjunker t.ex. från 3 M euro till 2 M euro. Budskapet är klart och hyfsat väl förankrat hos huvudfinansiären, men kompetenscentren får trots det förbereda sig på att fördela tid till påverkansarbete och bedömning av konsekvenserna om ytterligare nedskärningar görs.

De aviserade struktur- som substansreformerna ger som sagt inte ett tydligt budskap om kompetenscentrens framtid. I praktiken är det också svårt att bedöma huruvida tidtabellen för reformerna kommer att hålla och vilka delar av reformerna som överhuvudtaget kommer att förverkligas. Om samtliga reformer förverkligas enligt plan och om inga uttryckliga planer för kompetenscentrens framtid uppställs och om ännu statsstödet minskar, är det inte svårt att räkna ut att verksamhetsförutsättningarna

kommer att gestalta sig som ytterst utmanande. I skrivande stund är det dock mycket svårt att beräkna hur sannolikt det ena eller det andra scenariot är. Tydlighet på den här punkten kommer dock att frambringas under våren 2017. FSKC har ringa möjligheter att ensam påverka läget och sålunda är det förnuftigt att koncentrerar fokus på den egna verksamheten och att på bästa sätt fortsätta utföra det egna arbetet som det finns gott om beställning för. Ett ökande antal uppdrag och ett större engagemang ger också möjligheter till en utökning av volymen för verksamheten som på längre sikt är avgörande för bolagets framtid.

4 Projektverksamhet

4.1 DelSam IV

DelSam IV projektet pågick under tiden åren 2015 och 2016 och här återges kort bakgrund och verksamhet från projektets slutrapport.

DelSam-helheten som började 2012 och bestod av fyra projekt: DelSam I, II, III och IV. DelSam-helheten har finansierats av det Barn- och ungdomspolitiska utvecklingsprogrammet. Under DelSam IV sattes speciellt fokus på att ha med ungdomarna i projektet, inte enbart fråga ungdomar utan att ha dem med i utvecklingsarbete. Delaktighet är en viktig, men utmanande del och inom projektet har nya metoder testats för att utvidga och fördjupa innebörden i delaktigheten.

Syftet med projektet DelSam – projekten har varit att utveckla kunskap och arbetsmodeller som kan användas i arbetet med ungdomar som går i eller har gått ut grundskolan. Detta görs för att stödja deras delaktighet och medbestämmande när de ska hitta sig en plats i samhället efter skolan.

Viktiga projektverksamheter under DelSam IV har varit:

- Forumarbetet med unga
- Elevforum i Helsingfors
- Verkstadsforum SVEPS
- Verkstadsforum Raseborg
- Samarbete med forskarsocialarbetare Frida Westerback gällande hennes referensgrupp för unga
- Seminarier, fortbildning
- Professionella forum
- Självgående utvecklingsteam
- Därtill har några studerande gjort sina masterarbeten (YH) och gradun (PM) inom ramen för DelSam samt fyra ungdomar har skrivit artiklar om deras syn på delaktighet.

Projektpersonalen hade för avsikt att nå de unga på deras nivå. Denna målsättning lyckades väl och de ungas röst kunde lyftas upp olika sätt. Delaktighetsbegreppet är brett och mångfasetterat men genom engagemang och en annorlunda inställning till samarbetet med de unga kunde projektpersonalen nå ut till de unga. Både de unga och projektpersonalen upplevde samarbetet som givande, inspirerande och nyskapande.

Under hela DelSam-helheten (2012-2016) har vi utgått ifrån Roger Harts delaktighetstrappa och under arbete inom DelSam IV kunde man uppnå till den högsta nivån av delaktighet dvs. unga och professionella delar beslutsfattandet.

Spridningen av resultaten har gjorts på olika sätt, delvis genom FSKC:s webbsida och nätverk men även genom bloggar, artiklar, online presentationer och podcasts. Efter projekttidens slut kommer projektresultaten att spridas på Ung2017 där Delsam-resultaten tillsammans med en dramagrupp UngDramatik kommer att framföras.

Se mer om hela projektet och läs slutrapporten här:

http://www.fskc.fi/vart_jobb/projekt/projektet_delsam_4/

Och läs mera om FSKC:s sammanställning över delaktigetsarbetet och resultaten här:

http://fskc.fi/vart_jobb/projekt/projektet_delsam/ungdomars_artiklar/delsam_resultat/

4.2 KASTE-projektet Glädje i föräldraskapet

KASTE-projektet ”Glädje i föräldraskapet” beviljades finansiering i januari 2015.

Borgå var huvudman för projektet och de andra deltagande kommunerna var Askola, Lovisa, Lappträsk, Lojo, Kotka och Hangö. Detta KASTEprojekt blev ett av de sista KASTE-projekten och det enda på området i Södra Finland.

Huvudprojektets centrala funktioner var att:

1. Utveckla verksamhetsmodeller för barnfamiljers välbefinnande i samarbete med familjer, personal och tredje sektorn.
2. Utveckla arbetsmetoder för ett multiprofessionellt samarbete som utgår från familjens behov.

3. Utbilda anställda i att bättre identifiera barnets behov och att stödja föräldraskapet.
4. Ta i bruk gemensamma delaktighets- och utvärderingsmetoder samt webbtjänster som stärker barnfamiljernas delaktighet, från planering av verksamheten till genomförande, utvärdering och utveckling.
5. Utveckla verksamhet för att öka familjernas delaktighet i samarbete med kultur- och fritidstjänster samt tredje sektorn.

FSKC slöt ett avtal med Hangö stad om genomförande av ett delprojektet i Hangö. Målsättningen var att dels utveckla SABIR-modellen, så att den passar Hangö, och dels implementering av modellen. I praktiken innebär detta en fortsättning på processen med det förebyggande arbetet för barn och familjer, där personalen i Hangö, med ledning av FSKC piloterar och utvecklar det mångprofessionella verksamhetssättet.

För mera information om huvudprojektet:

<http://www.porvoo.fi/iloa>

För mera information om SABIR-modellen:

http://fskc.fi/vart_jobb/avslutade_projekt/sabir/

Arbetet under året 2016 resulterade i bl.a. av en beskrivning av samarbetsprocess i Hangö. Processen har följande form (se följande sidor):

TVÅ OLIKA ORSAKER TILL ATT MAN BEHÖVER SAMARBETA, GER TVÅ LITE OLIKA SÄTT ATT PÅBÖRJA EN SAMARBETSPROCESS

Inledning av samarbete

Oron väcks
 Diskutera med kollegor och vid behov med förman.
 Enheten ansvarar för att oron tas upp med föräldrarna.
 Inom enheten diskuteras vilka resurser man har för att söka. Egna resurser används först och om de inte räcker till så går man vidare

Konsultation

- Konsultation skall användas då man funderar på hur och vart man skall föra saken vidare. Konsultationen finns i första hand för att stöda det egna arbetet och görs anonymt.
- När man konsulterar skall man se till att man delger väsentlig och tillräcklig information
- Socialhandledare/ familjearbete för barnfamiljer kan konsulteras om vilket stöd som finns att få.
- Om man vill konsultera med klientens namn, skall man berätta namnet, genast, så är eröret kan styras till rätt person. Familjen ska skall ges sitt medgivande om konsultation görs med namn.

Begäran om servicebehov, enl socialvårdslagen*
 Är det fråga om ett barn som behöver särskilt stöd eller ej (enl socialvårdslagen?)

Socialarbetare ansvarar

Socialhandledare ansvarar

Konsultation

- Om man funderar på vem som kunde hjälpa klienten eller borde delta i utredningen, kan man **anonymt** konsultera andra enheter om den service de erbjuder.
- Konsultationen är i dessa fall för att stöda det egna tankearbetet
- Om klienten behöver annan service, skall dessa aktrörer kontaktas med klientens medgivande (**inte anonym konsultation**). **Andra aktörer har en skyldighet att delta i utredningen av servicebehov och uppgörande av klientplan.**

Inledning av samarbete

Antingen samarbetsmöte eller överenskommelse om samarbete t. ex. per telefon

Sammankallande av möte
 Den ENHET som har oron eller den enhet som tar emot ansökan sammankallar till det inledande mötet
 Agendan och målsättningen med mötet ska vara klart definierat om möjligt, på så sätt försäkras man sig om att det är rätt personer som kommer till mötet.
 Familjen och alla andra inbjudna skall informeras om vem alla som kommer att delta på mötet. Den sammankallande enheten ska om möjligt vara uttada för föräldrarna innan mötet, så de kan förbereda sig. Båren skall i mån av möjlighet bjudas in till mötet.
 Föräldrarna och/eller den unga kan ha nytta av att få ta med en egen stödperson, för detta krävs båda föräldrarnas samtycke.

Samarbete utan behov av samarbetsmöte
 Samarbete utan samarbetsmöte kan t.ex. handla om att det redafinns ett klientskap inom någon enhet, men det finns behov av tillägsresurser från annan enhet, utbyte av information som har betydelse med tanke på helhetsplanering, eller då det handlar om mycket klara och enkla frågor. Detta förfaringssätt diskuteras och besluts om i samråd med familjen. Samarbetet sker med familjens medgivande, som också ska ges sitt samtycke till att andra involverade samarbetsparter är medvetna om varandra. Målsättningen med samarbetet ska vara så klart definierat som möjligt

* Begäran kan komma till socialvårdens kännedom på tre sätt 1) personen själv tar kontakt, 2) någon tar kontakt med personens medgivande 3) om personens medgivande inte fås eller personen är okänpabel att ta kontakt eller det gäller barnets bästa

Samarbetsprocess

Själva samarbetsmötet

Mötet skall ha en klart uttalande syftelse och sekretärare.

Mötet påbörjas när alla är på plats, även familjen och barnet. Tidramen för mötet bestäms gemensamt så att alla kan delta till mödets slut och avslutas klart. "För- eller efter" möten utan familjen ska inte hållas.

Blanketten kan användas som stöd för att se till att följande punkter gös igenom

- konkreta målsättningar, vilken förändring man strävar efter t.ex. i familjens vardag, som för mot den gemensamma målsättningen
- de planerade åtgärderna, deras tidsplan, förverkligande och vem gör vad
- datum för uppföljningsmöte
- ansvarsperson, som ansvarar för samarbetet och vil behov fungerar bla som sammakallare till extra möten
- respektive enhets kontaktperson, dvs den man kontaktar i ärenden som berör caset
- hur man gör om planen inte förverkligas av orsak eller annan; vem informeras och på vilket sätt OBS även familjen ska informeras.

Alla saker kan man inte nödvändigtvis avhandla på ett och samma möte och det är viktigt att komma överens om hur, när och var dessa ärenden behandlas och av vem. I praktiken kan det tex handla om att sammankalla till ett annat möte, med andra människor närvarande

Interventioner

Parterna arbetar med sina överenskomna insatser, mot den konkreta målsättning man överenskommit om på mötet. De fortsätter också arbeta med tidigare uppgifter och stödåtgärder, om inget annat har överenskommit

Om planen inte förverkligas, tar man kontakt med ansvarspersonen och kommer överens om hur det lönar sig agera, t.ex. ordna ett uppföljningsmöte tillsammans.

Uppföljning

Enligt överenskommelse eller om planen inte förverkligas

Ansvarspersonen sammankallar. Vid uppföljningen kan man använda sig av olika mätare, tex. uppföljning av den egna oron på en skala (t.ex. 0-5)

Uppföljningsmötet leder till

- 1) fortsatt kontakt och ev. ny plan
- 2) eventuell överföring eller avslut

Alla medverkande parter ansvarar för fortsättningsvis för sin avtalade uppgift och medverkar på så sätt till att en förändring kan nås.

Avslut

Gemensam överenskommelse (då hela processen avslutas eller då någon samarbetspart inte längre behövs)

Det är viktigt att informera involverade samarbetsparter om att arbetet avslutas. Man diskutera informationsgång och också med familjen, som ska ge sitt medgivande. Man gör också en överenskommelse om förlämningsätt om oron väcks på nytt

Samarbete utan samarbetsmöte

Trots att man inte har ett samarbetsmöte är det med tanke på samarbetet viktigt att komma överens om följande saker:

- konkreta målsättningar, vilken förändring man strävar efter t.ex. i familjens vardag, som för mot den gemensamma målsättningen
- de planerade åtgärderna, deras tidsplan, förverkligande och vem gör vad
- datum för uppföljningsmöte
- ansvarsperson, som ansvarar för samarbetet och vil behov fungerar bla som sammakallare till extra möten
- respektive enhets kontaktperson, dvs den man kontaktar i ärenden som berör caset
- hur man gör om planen inte förverkligas av orsak eller annan; vem informeras och på vilket sätt! OBS även familjen

Parterna arbetar med sina överenskomna insatser, mot den konkreta målsättning man överenskommit om på mötet. De fortsätter också arbeta med tidigare uppgifter och stödåtgärder, om inget annat har överenskommit

Om planen inte förverkligas, tar man kontakt med ansvarspersonen och kommer överens om hur det lönar sig agera, t.ex. ordna ett uppföljningsmöte tillsammans.

Avslut av samarbete

4.3 LAPE-programmet, spetsprojektet för utveckling av barn- och familjetjänster

Under året 2016 var FSKC mycket aktivt engagerat i arbetet för LAPE-programmet. FSKC verkade i den nationella styrgruppen och dess sektioner, inom andra nätverk och arbetsgrupper anslutna till programmet. Dessutom var FSKC inkopplad till arbetet för att uppgöra fyra landskapsplaner för de framtida pilotprojekten. Programmet går under åren 2017 och 2018 från en planerings- och definitionsfas till en verkställighetsfas.

På uppdrag av programmet och social- och hälsovårdsministeriet utförde FSKC också en kartläggning och konsekvensbedömning av service på svenska för barn och familjer med tanke på förutsättningarna att genomföra LAPE-programmets fortsatta arbete. Målet var också att utvärdera LAPE-programmets konsekvenser för de svenskspråkiga barnens del med beaktande av även vård- och landskapsreformens stipuleringar som tangerar LAPE-programmet.

För utredningen gjordes intervjuer och en webbenkät samt i samband med kartläggningen har även annat material och andra relevanta rapporter använts för denna rapport. Därtill har även en juridisk granskning gjorts på basen av LAPE-programmets material speglat mot rådande lagstiftning.

Kartläggningen ger vid handen att man generellt kan konstatera att bas och närservice i stort fungerar på svenska. T.ex. utbildning och småbarnsfostran är organiserade enligt språk och det finns sålunda strukturer som stöder klart den svenska serviceproduktionen. Bilden blir dock otydligare när det gäller specialservice och mer krävande service. Beroende på boningsort är det svårare att ge garantier för att hela servicekedjan fungerar på svenska fullt ut.

I utredningens rapport konstateras att när det gäller den enskildes språkliga rättigheter, förändras de inte formellt i och med utvecklingen av barn- och familjetjänsterna. Däremot finns det utmaningar i hur rättigheterna ska förverkligas i praktiken då kommunerna och landskapen delar ansvaret för servicehelheten. När det gäller myndighe-

ter, syns konsekvenserna främst i att det blir nödvändigt att än mer noggrant planera de svenskspråkiga servicekedjorna för barn och familjer.

Landskapsreformen och reformen av ordnandet av social- och hälsovården kommer att påverka de språkliga förhållandena på så sätt att den svenskspråkiga minoriteten i landskapen i regel kommer att vara procentuellt sett mindre än den varit i kommunerna. Det här ställer krav på landskapen och kommunerna att systematiskt planera hur de svenskspråkiga tjänsterna för barn, unga och familjer ska kunna säkerställas. Att möjliggöra att barnet obehindrat kan använda sitt eget språk, vilket den nationella lagstiftningen också förutsätter när det gäller finsk- och svenskspråkiga barn, kan således ses som en förutsättning för barnkonventionens verkställighet. När det gäller barn- och familjetjänster är det naturligtvis viktigt att även den upphandlade servicen fungerar på både finska och svenska, eller att finsk- och svenskspråkig service upphandlas separat. Därför bör de språkliga rättigheterna i upphandlingen tas i beaktande i den fortsatta beredningen, så att myndigheterna påminns om sin skyldighet att säkerställa den tvåspråkiga servicen redan i början av upphandlingsförfarandet.

För att de språkliga rättigheterna ska kunna förverkligas i praktiken, krävs strategier och planer för hur de olika processerna ska genomföras. Utgångspunkten är fungerande tvåspråkiga lösningar, men i vissa situationer kan det krävas en särlösning för att de språkliga rättigheterna ska kunna förverkligas i praktiken.

Om FSKC:s LAPE arbete kan du läsa mer här:

http://www.fskc.fi/vart_jobb/projekt/lape/

Och kartläggningen och konsekvensbedömningen hittar du här:

http://stm.fi/documents/1271139/4067344/LAPE_programmet_spr%C3%A5kserivceperspektiv+2+2.pdf/2f8281c3-9347-4536-86b9-e9f7709c2862

5 Seminarier och tillställningar

Inom de olika projekten beskrivna ovan och annan verksamhet och har FSKC ordnat seminarier och workshoppar. Dessutom har FSKC ordnat andra seminarier och öppna tillställningar varav det i särklass största var höstens om relationer mellan unga och professionella. Seminariehelhetens målgrupp var de som jobbar inom det sociala området eller bildningsarbete med barn, unga och unga vuxna. Seminariedagarna ordnades Helsingfors och Vasa. Innehållet och fokus för dagarna kan ses vara en fortsättning på det arbete som FSKC och Mathilda Wrede-institutet har gjort med och för gruppen unga och unga vuxna. Dagarna var också ett ypperligt tillfälle att sprida och ett forma en grund för implementering av den forsknings som bedrivits inom ramen för Mathilda Wrede-institutet.

Dagen innehåll tre föreläsningar och tre workshoppar. PD, universitetslektor Harry Lunabba föreläste om hur ett relationsperspektiv kan tillämpas i välfärdsarbete med barn och ungdomar. Föreläsningen introducerade begrepp som sociala band, insyn, inflytande, energispel och effektiva nyckelpersoner. Under föreläsningen presenterades hur man kan identifiera ostämnda relationer samt hur ett relationsperspektiv kan tillföra ett förebyggande element till det praktiska välfärdsarbetet i skolan.

PD Camilla Granholm gav en bakgrund till hur den snabba utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknologin (IKT) under de senaste årtionden påverkat oss och speciellt de unga. Smarttelefoner och surfplattor har gjort internet och den virtuella dimensionen mobil och ständigt närvarande i vår vardag. Syftet med föreläsningen var att diskutera barn och ungdomars IKT användning. Under föreläsningen granskades den virtuella dimensionens ur ett socialt relationsperspektiv. Både de möjligheter och risker IKT hämtar med sig för barn och ungdomar diskuterades också. Doktorand Mikko Meriläinen föreläste om hur spelen och spelandet är en fast och viktig del av många ungas vardag. Meriläinen diskuterade vidare om spelandet ur ett uppfostringsperspektiv och de motstridiga och också felaktiga uppfattningar vuxna och professionella kan ha om spel och kulturen kring spel och spelande.

Dessutom ordandes tre parallella workshoppar. Den första workshoppen gick under rubriken "Ingenting är nästan allting" – och utgjordes av en verkstad i att bejaka mig själv; min kropp, mina känslor och mina tankar i nuet, för att tillåta den bästa möjliga omständigheten för ett socialt möte. Workshoppen leddes av skådespelare Petter Ke-

vin. I den andra workshopen gick man in i spelens värld. Under ledning av två unga bekantade man sig med olika spel, vad spelen ger oss i positiv bemärkelse och vad spelens negativa sidor och risker kan vara, vad spelen och den virtuella världen ger oss med tanke på relationen till oss själva och andra. Man fick också aktivt ta del av ett spel. Den tredje workshopen handlade om den virtuella dimensionen i barn och ungdomars liv och leddes av PD Camilla Granholm.

Materialet för relationsseminariet hittar du här:

http://www.fskc.fi/vart_jobb/semin/

FORUM FSKC ordnades tre gånger under året. Teman Mathilda Wrede-institutets strategi, Camilla Granholms avhandling och ett FORUM genomfördes i samarbete med DelSam-projektet. Resultatet av forumarbetet med institutets strategi resulterade i en canvas från grupparbetena med innehåll både för institutets struktur- och substansutveckling. Forumarbetet med Camilla Granholms avhandling bjöd på intressant och internationellt innehåll då vi fick lyssna till en kommentar av professorn i socialt arbetet Charlotte Williams från Australien, RMIT university. Forumarbetet med DelSam-projektet utgjorde en fortsättning på DelSam seminariet där deltagarna utförde ett grupparbete som baserade sig på en berättelse om en ung. Berättelsen hade ungdomarna varit med och skapat utgående från deras erfarenheter. De professionella hade som uppgift att fortsätta berättelsen. De professionellas berättelser diskuterades sedan med ungdomarna och på FORUM:et hade sedan de professionella, studerande och andra intresserade en möjlighet att ta del av ungdomarnas kommentarer och fundera vidare på sitt arbete.

Information och detaljer om FORUM:en hittar du här:

http://www.fskc.fi/vart_jobb/arbete_i_natverk/forum_fskc2/

Årets Mathilda Wrede-seminarium ordnades under rubriken "Fokus på brukaren". På seminariet diskuterades brukarmedverkan från olika perspektiv och i olika sammanhang. Fokus lades på metoder – ss BIKVA, angrepp och tankar och man tog utgångs-

punkt i erfarenheter från praktik och forskning.

På seminariet förklarades hur delaktighet och inflytande på service och socialt arbete förverkligas genom brukarmedverkan och brukarperspektiv. Huvudtalare var professor Hanne Krogstrup från Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet.

Material och program från seminariet hittar du här:

<http://www.fskc.fi/mwsemi2016/>

6 Publikationer

Publikationsverksamheten var synnerligen aktiv under året 2016. FSKC publicerade i Mathilda Wrede-institutets forskningsserie två doktorsavhandlingar, en festskrift och bok i praktikforskning i socialt arbete, samt två omfattande utredningar och praktikforskningar utförda av forskarsocialarbetarna.

Granholm Camilla

Social Work in Digital Transfer - blending services for the next generation

Mathilda Wrede-institutets forskningsserie 1/2016

Doktorsavhandling

Du kan ladda ner avhandlingen här:

http://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/C_Granholm_DR_avhd_2016_PDF_version.pdf

Westerback Frida

Unga och psykisk ohälsa - praktikforskning i Helsingfors

Mathilda Wrede-institutets forskningsserie 2/2016

Du kan ladda ner rapporten här:

http://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/F_Westerback_MWi_2_2016_FINAL_ED.pdf

von Kraemer Bettina

Mångprofessionell samverkan och brukarperspektiv

Mathilda Wrede-institutets forskningsserie 3/2016

Du kan ladda ner rapporten här:

http://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/MWi_3_2016%202.pdf

Eriksson Pia K

Prospective adoptive parents within pre-adoption services: An interplay of emotions

and power in social interaction

Mathilda Wrede-institutets forskningsserie 4/2016

Doktorsavhandling

Du kan ladda ner avhandlingen här:

<https://helda.helsinki.fi/bitstream/handle/10138/167886/prospect.pdf?sequence=1>

Lunabba Harry, Westerback Frida och Stoor Torbjörn (red.):

Uppror i elfenbenstornet - En bok om praktikforskning i socialt arbete

Mathilda Wrede-institutets forskningsserie 5/2016

Du kan ladda ner boken här:

http://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/Lunabba_Westerback_Stoor_5_2016.pdf

Vår verksamhet 2015

FSKC Arbetspapper 1/2016

Finns på webbadressen:

http://www.fskc.fi/Site/Data/2067/Files/FSKC_2015.pdf

7 Resurser

FSKC hade under år 2016 totalt 7 anställda (2,66 årsverken). Vd:n, byråsekreteraren och utvecklingschefen har varit anställda tillsvidare. Den övriga personalen har varit anställd med tidsbundna kontrakt eller jobbat mot arvoden för mindre uppdrag och insatser. Dessutom har Helsingfors stad och Helsingfors universitet och Svenska social- och kommunalhögskolan vid HU och Arcada erbjudit personalresurser för samarbete inom ramen för Mathilda Wrede-institutet.

Personal:

- VD Torbjörn Stoor
- utvecklingschef Mia Montonen, deltid
- byrå- och projektsekreterare Gerd Strandberg-Andersson, deltid
- sakkunnig Raija Koskinen, deltid, Projektet DelSam IV
- sakkunnig Eivor Söderström, deltid, Projektet DelSam IV, projektet för implementeringen av modellen SABIR i Hangö
- projektkoordinator, sakkunnig Ann Backman deltid, Projektet DelSam IV
- sommararbetare Anna Nuutinen, DelSam IV, deltid

Mathilda Wrede-institutet:

- forskarsocialarbetare Frida Westerback, heltid
- forskarsocialarbetare Pia Eriksson, heltid

Personal anställd av Helsingfors universitet:

- professor i praktikforskning i socialt arbete, Ilse Julkunen, Institutionen för socialvetenskap vid Helsingfors universitet, deltid
- universitetslektor Harry Lunabba, Svenska social- och kommunalhögskolan vid Helsingfors universitet, deltid

Personal anställd av Yrkeshögskolan Arcada:

- överlärare Åsa Rosengren, deltid

